BILAGA 20
Datum
2026-10-29

Bilaga 20: Omfattande översikt över planens stöd till generationsskifte inom jordbruket i enlighet med artikel 15 i GJP-förordningen

Bilaga V, avdelning I, del 1, punkt 1.6 i NRP-förordningen.

Sammanfattning

- I Sverige, såväl som i EU, finns behov av åtgärder som kan öka incitamenten för generations- eller ägarskifte. Andelen jordbrukare över 65 år har stigit med cirka fem procentenheter under de senaste tio åren.
- För att underlätta för generationsskifte är en ökad lönsamhet inom jordbruket central för att öka branschens attraktivitet. Även tillgången till kapital är en viktig del för att kunna genomföra ett generationsskifte, Unga jordbrukare har idag i flera fall svårt att få de lån som krävs.
- I den här strategin föreslås såväl ekonomiskt stöd i form av höjda stödnivåer för etableringsstöd och investeringsstöd som rådgivningsinsatser för att underlätta hela processen vid ett generationsskifte.

Den demografiska situationen i den agrara sektorn.

Den senaste statistiska undersökningen från Jordbruksverket är från 2023 och visar att Sverige hade drygt 56 000 jordbruksföretag, vilket motsvarar en minskning på drygt fyra procent sedan 2020. Företagen fördelas på tre åldersgrupper:

- 13 procent har driftledare som är 40 år eller yngre
- 54 procent har driftledare mellan 41 och 65 år
- 33 procent har driftledare äldre än 65 år.

Andelen unga jordbrukare har ökat något sedan 2013, medan andelen över 65 år har stigit med cirka fem procentenheter, vilket understryker en åldrande jordbrukarkår.

Hinder för unga jordbrukare

För att underlätta för generationsskifte är en bättre lönsamhet inom jordbruket central för att öka branschens attraktivitet. Även tillgången till kapital är en viktig del för att kunna genomföra ett generationsskifte, eftersom det ofta krävs stora investeringar. Framför allt har unga jordbrukare idag svårt att få de lån som krävs.

Skatteregler och annan lagstiftning är andra centrala faktorer som både kan underlätta och bromsa möjligheten till generationsskifte.

Därtill är tillgång till relevant kunskap, en positiv bild av yrket samt välutvecklade, trygga landsbygdsmiljöer andra viktiga faktorer. En allt modernare jordbruksbransch kommer i framtiden ställa ännu högre krav på kunskap och kompetens inom yrket.

Startpaket för unga jordbrukare

Varje medlemsstat ska ta fram ett anpassat startpaket av olika möjliga stöd riktat till unga. Nedan är förslaget på svenskt startpaket.

Tabell 1 Förslag svenskt startpaket

Stöd	Kommentar
Etablering av unga jordbrukare	Obligatoriskt
Gradvis avtagande arealbaserat inkomststöd unga	Obligatoriskt
Investeringsstöd med högre stödnivå för unga jordbrukare	Obligatoriskt
Tillgång till rådgivningstjänster och utbildningsprogram	Riktat till unga
Kontaktpunkt för unga jordbrukare*	Obligatoriskt

*Kontaktpunkten är inte ett eget stöd, men det är ett krav på medlemsstaterna att utforma en sådan funktion för information riktad till unga jordbrukare.

Synergier mellan åtgärder som bidrar till generationsväxling i NRP-plan

De åtgärder som bedöms ha stor potential till synergier är de som är obligatoriska inom startpaketet. Genom att kombinera dessa stöd får unga jordbrukare tillgång till mer kapital och en större bredd i hur det kan användas.